

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 22. aprila 2014. god.
Br.ref.:RK563/14

РЕШЕЊЕ О НЕПРИХВАТЉИВОСТИ

у

слуčaju br. KI43/13

Подносиoci

Selam Shoshaj i Bashkim Krasniqi

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
Pml. br. 31/2013 od 13. marta 2013. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnositelj zahteva

1. Podnošioci zahteva su g. Selam Shoshaj i g. Bashkim Krasniqi iz Prizrena, koje pred Ustavnim sudom zastupa advokat g. Bashkim Nevzati iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosovo Pml. br. 31/2013, od 13. marta 2013. god., kojom se odbija kao neosnovan zahtev podnositelja za zaštitu zakonitosti, podnet protiv presude Osnovnog suda u Prizrenu Kpn. br. 254/2012, od 15. februara 2013. god. i rešenja Apelacionog suda, KP. br. 122/2013, od 25. februara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je krivični postupak prema kome su podnosioci zahteva držani u pritvoru nakon optužnice, ali pre suđenja za krivično delo otmice, iz člana 159. stava 2, u vezi sa stavom 1. i članom 23. Privremenog krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: PKZK).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. i 21.4. Ustava, član 22 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 25. marta 2013. god., podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Odlukom predsednika (br. GJR. 43/13 od 28. marta 2013. god.), sudija Robert Carolan je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 43/13 imenovano je veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.
7. Dana 17. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznalo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Dana 8. maja 2009. god., Okružni javni tužilac u Prizrenu je optužnicom PP. br. 250/2012 optužio podnosioce zahteva da su počinili krivično delo otmice u saizvršilaštvu iz člana 159. stava 2. u vezi sa stavom 1. člana 23. Privremenog krivičnog zakona Kosova.
9. Podnosioci zahteva i četvoro drugih okrivljenih su optuženi za organizovanu otmicu G.S. u Prizrenu dana ili oko 14. septembra 2011. god. i za držanje žrtve sve dok su članovi njegove porodice platili otkup u iznosu od 100.000 evra. Pre nego što je isplaćen otkup, porodicu žrtve su nekoliko puta zvali telefonom i pretili svim članovima. Nakon što je otkup isplaćen, ujutru 19. septembra 2011. god., žrtva je oslobođena.
10. Trojica optuženih, B.P., B.D. i F.R. su optuženi za pomaganje podnosiocima zahteva u izvršenju organizovane otmice, koji su služili kao stražari, dok je

otmica izvršena, krijući dokaze i pružajući moralnu podršku podnosiocima zahteva.

11. Dvojica optuženih, B.P. i E.X. su, takođe, optuženi za krivično delo neovlašćeno posedovanje oružja.
12. Rešenjem Osnovnog suda u Prizrenu, P. br. 124/2012, od 15. februara 2013. god., podnosioci zahteva su držani u pritvoru dva meseca. Osnovni sud je našao da postoji osnovana sumnja da su podnosioci zahteva oteli žrtvu i držali je sve dok nije platio otkup za njegovo oslobođanje nekoliko dana kasnije. Sud je zaključio da je ovo težak zločin i da podnosioci zahteva mogu biti zatvoreni, ako se kasnije proglose krivim. Osnovni sud je, takođe našao da su počinoci ovog zločina ugrozili bezbednost žrtve i njegove porodice, kao i drugih građana. Zbog smelog načina na koji je izvršeno ovo krivično delo, Osnovni sud je zaključio da postoji velika mogućnost da bi podnosioci zahteva mogli ponovo počiniti ovo krivično delo, ako ne bi bili u pritvoru. Sud je takođe našao da zbog mogućnosti izricanja duge zatvorske kazne, ako bi podnosioci zahteva bili osuđeni za ovo delo, postoji ozbiljna opasnost da se podnosioci mogu sakriti ili pobeći ako se puste iz pritvora.
13. Apelacioni sud Kosova je u rešenju od 25. februara 2013. god., Kp. br. 122/2013, odbio žalbu podnositelja zahteva i našao da postoji osnovana sumnja da su podnosioci zahteva počinili krivično delo i da je Osnovni sud pružio dovoljno razloga da se podnosioci drže u pritvoru i da je postojao opravdan strah da bi podnosioci mogli da pobegnu zbog duge kazne koja bi mogla da im bude izrečena.
14. Vrhovni sud Kosova je, u presudi donetoj 13. marta 2013. god., PML. br. 31/2013, odbio zahtev za zaštitu zakonitosti podnositelja protiv rešenja Osnovnog suda u Prizrenu P. br. 124/2012, od 15. februara 2013. god. i rešenja Apelacionog suda Kosova, KP. br. 122/2013, od 25. februara 2013. god. Vrhovni sud je posebno zaključio da ovi sudovi nisu prekršili pretpostavku nevinosti koju podnosioci imaju kao okrivljeni u ovim postupcima. Vrhovni sud je takođe našao da su ovi sudovi samo utvrdili, da je na osnovu sudskega postupaka i prethodnih izvedenih dokaza, postojala "osnovana sumnja", a ne "dokaz van svake osnovane sumnje", da su podnosioci bili uključeni u krivično delo za koje im se trenutno sudi. Vrhovni sud je posebno našao da je ostalo da se utvrdi na kraju suđenja da li je postojao dokaz van osnovane sumnje da su podnosioci zahteva bili krivi za krivično delo, kao što se optužuju. Vrhovni sud je takođe našao da član 189. Zakona o krivičnom postupku traži od nižih sudova da odluče u vezi sa zahtevom o pritvoru u roku od 48 časova od trenutka ulaganja žalbe. Sud je našao da nema dokaza da su sudovi nižih stepena postupili bez razmatranja svih dokaza o tome da li podnosioci zahteva treba da budu držani u pritvoru do suđenja.

Navodi podnosioca zahteva

15. Podnosioci zahteva navode da su redovni sudovi povredili članove 5. [Pravo na slobodu i sigurnost] i 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima i članove 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu:

Ustav), propuštajući da prepostave da su oni nevini za optužbe podnete protiv njih u ovoj fazi krivičnog postupka prilikom donošenja odluke o njihovom pritvoru i zbog propuštanja detaljnih razmatranja u njihovim odlukama.

16. Podnosioci zahteva optužuju redovne sudove da su se bavili praksom "copy i paste" u vezi sa načinom donošenja svojih odluka o pritvoru i navodno nisu uspeli da objasne zašto je njihova situacija u pogledu pritvora različita od situacije drugih saokriviljenih u ovom predmetu.

Prihvatljivost zahteva

17. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnositelja zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom суду i Poslovnikom o radu.
18. U tom pogledu, Sud se upućuje na član 113. stav 7. Ustava koji predviđa:

„[...] 7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.[...]"

19. Sud se takođe poziva na član 47. i 48. Zakona . Član 47.2 Zakona predviđa da:

Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

20. Član 48. Zakona takođe predviđa:

„Podnositelj podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretni akt javnog organa koji podnositelj želi da ospori“.

21. Pored toga, pravilo 36. (1) a), b) i c), i (2) a) i d) Poslovnika o radu predviđa da:

„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

- (a) *samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke, ili*
(b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, ili
(c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

„(2) Sud odbacuje zahtev kao ocigledno neosnovan kada zaključi:

- (a) *da zahtev nije prima facie opravdan, ili*
(d) da podnositelj zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.“

22. Sud smatra da podnosioci zahteva nisu ispunili uslove za prihvatljivost iz sledećih razloga.
23. Prema Ustavu, Ustavni sud nije žalbeni sud gde se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i sprovode odgovarajuća pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).
24. Pored toga, član 29. Ustava u svom relevantnom delu predviđa:
1. *Svakome se garantuje pravo na slobodu i sigurnost. Niko ne može biti lišen slobode izuzev zakonom predviđenih slučajeva i na osnovu odluke nadležnog suda, i to:*
[...]
- (2) *zbog opravdane sumnje da je lice izvršilo krivično delo, samo onda kada se lišavanje slobode smatra neophodnim za sprečavanje vršenja krivičnog dela i samo na veoma kratak period pre suđenja, na zakonom propisan način;*
[...].
25. Takođe, član 5. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: ESLJP) u svom relevantnom delu predviđa:
1. *Svako ima pravo na slobodu i bezbednost ličnosti.*
Niko ne može biti lišen slobode osim u sledećim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:
[...] *u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja lica pred nadležnu sudsku vlast zbog opravdane sumnje da je izvršilo krivično delo, ili kada se to opravdano smatra potrebnim kako bi se predupredilo izvršenje krivičnog dela ili bekstvo po njegovom izvršenju.*
26. U svetlu ovih odredbi, Sud primećuje da, u ovom slučaju, tri redovna suda Kosova su konstatovali da postoji osnovana sumnja da su podnosioci zahteva bili obuhvaćene krivičnim prijavama koje su podnete protiv njih i našli su da je na osnovu okolnosti i dokaza pred njima, lišavanje slobode bilo neophodno kako bi se sprečilo izvršenje drugog krivičnog dela. Isti sudovi nisu našli da je za ostale saokrivljene potreban pritvor, jer su okolnosti i sumnje u njihovo učešće u zločinu bile manje ozbiljne od onih od podnositaca zahteva i manje verovatne da će izvršiti drugo krivično delo ili da će pobeći.
27. Pored toga, član 31. Ustava u svom relevantnom delu predviđa:
- Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom [...].*
- dok član 6. EKLJP-a u svom relevantnom delu sličnim rečima predviđa:

Svako ko je optužen za krivično delo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

28. U ovom slučaju, tri redovna suda Kosova, uključujući Vrhovni sud Kosova, su prosto ispoštovala pravila krivičnog postupka i donela su svoje odluke u pogledu produženja pritvora na osnovu osnovane sumnje da je moguće da su podnosioci zahteva izvršili krivično delo za koje se optužuju. Ovi sudovi nikad nisu prepostavili da su podnosioci zahteva krivi. U stvari, Vrhovni sud je jasno naveo da se podnosioci zahteva smatraju nevinim i da konačna presuda u njihovom slučaju može da bude "nisu krivi".
29. Štaviše, podnosioci zahteva nisu podneli *prima facie* dokaz, koji bi ukazao na povredu njihovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).
30. U stvari, redovni sudovi su doneli konkretne zaključke da:
 - a. postoji osnovana sumnja da su podnosioci zahteva počinili krivično delo za koje se terete;
 - b. postoji osnovana sumnja da, ako nisu u pritvoru, podnosioci zahteva mogu da pobegnu ili da počine drugo krivično delo i
 - c. ovi nalazi su doneti znajući da se prepostavlja da su podnosioci zahteva još uvek nevini za optužbe pokrenute protiv njih.
31. Postupajući na ovaj način, stoga su redovni sudovi u potpunosti ispoštivali prava podnositelja prema Ustavu Republike Kosovo i Evropske konvencije o ljudskim pravima.
32. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da zahtev ne ispunjava uslove za prihvatljivost, jer nisu pruženi dokazi i nije potkrepljeno dokazima da je osporena presuda, navodno, prekršila njihova prava i slobode.
33. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2) b), koji predviđa da:

"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: [...] da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava."

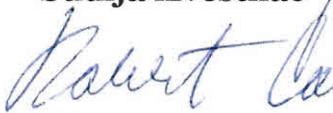
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članovima 47. i 48. Zakona i pravilom 36. (1) c) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 17. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

